

Leopold Witte en Geert Lageveen over

ALICE IN WONDERLAND

Alice in Wonderland; wie kent dat wereldberoemde verhaal nu niet? In een bijzondere samenwerking tussen Holland

Symfonia en muziektheatergezelschap Orkater hebben theatermakers Leopold Witte en Geert Lageveen een compleet

nieuwe muzikale familievoorstelling gemaakt die vanaf medio mei door heel Nederland gaat. "In de loop der tijd zijn er veel variaties op 'Alice in Wonderland' gemaakt, maar deze voorstelling is uniek, omdat er een heel orkest bij betrokken wordt!"

Wat hebben jullie met Holland Symfonia of misschien wel met orkesten in het algemeen?

Leopold: "Bij Orkater maken we natuurlijk in eerste instantie muziektheater. Dus we hebben zeker wat met muziek, hoewel we zelf helaas geen muziekinstrumenten bespelen.."

Geert: "Wij houden veel van muziek. Muziek is een fantastisch middel om de theatraliteit van een stuk te verhogen en de sfeer en het theatergevoel te versterken. Er is altijd een spanningsveld als je een verhaal wilt vertellen dat omlijst wordt door muziek, want je wilt dat deze er niet los bijhangt, maar daadwerkelijk deel uitmaakt van de voorstelling. Dat is overigens voor ons telkens opnieuw een uitdaging, omdat wij door ons geringe budget een beperkte keuze hebben. Als wij tien musici tot onze beschikking hebben, is dat veel."

Leopold: "Daarom, het is een lang gekoesterde wens van Orkater – niet alleen van ons – om, zoals bij 'Alice in Wonderland', met een groot aantal professionele musici muziektheater te maken."

Jullie trekken al gedurende vele jaren (beroepsmatig) met elkaar op. Hoe ziet die samenwerking eruit?

Leopold: "Daar voelen we ons allebei heel wel bij. Ook de afwisseling bevalt mij. We doen ieder jaar zowel los van elkaar projecten als één à twee gezamenlijk. Dat vind ik heel prettig; zowel op het persoonlijke vlak als op het professionele vlak blijft dat spannend, aanvullend en verrijkend."

Geert: "Ik ben het met Leopold eens. Dat is overigens niet altijd het geval. Het is wel eens zo dat hij A zegt en ik B of andersom, zodat we uiteindelijk op C uitkomen..."

Leopold: "...en C is dan altijd beter dan A+B."

Geert: "Dat is nu precies die aanvulling waar Leopold het over had. Het is goed om te weten dat je samen tot een beter resultaat komt. Zolang dat het geval is, zit je ook een beetje aan elkaar vast, maar op een positieve manier! Wij komen er steeds weer achter dat als wij samen iets schrijven of maken, het resultaat echt beter wordt dan wanneer wij iets in ons eentje doen. Als ik bijvoorbeeld een tekst schrijf, vind ik het bijzonder prettig dat ik mijn werk aan Leopold kan mailen. Ik moet dan natuurlijk wel bereid zijn om hem daarmee aan de slag te laten gaan. Maar het wordt altijd een betere tekst. Voor 'Alice in Wonderland' geldt hetzelfde. Het is een enorm groot project, waar ontzettend veel mensen aan meewerken. Het boek dat eraan ten grondslag ligt is op zich al erg rijk en overdadig, terwijl we straks slechts ruimte hebben voor een voorstelling van maximaal 55 minuten omdat de kinderen dan moeten plassen. En dan we willen er ook nog heel veel muziek in stoppen... Om zo'n project met zijn tweeën te kunnen aanpakken, is dan alleen maar erg fijn."

Leopold: "Het scheelt ook veel voorbereiding, omdat je met zijn tweeën meer kunt doen. Je kunt sneller werken, brainstormen met elkaar, zodat je sneller op nieuwe gedachten komt. Als je alleen bent, denk je soms te lang in een bepaalde richting, maar als je met elkaar praat komen er zoveel nieuwe ideeën."

Geert: "We kennen elkaars taal ook heel goed."

Leopold: "De voorbereiding van 'Alice in Wonderland' heeft tegen de tijd dat we ermee op de Bühne staan ruim een jaar in beslag genomen. Samen met Joris Nassenstein en Jan Pieter Koch (beiden verantwoordelijk voor het Productiehuis bij Holland Symfonia, red.) hebben we al muziek uitgezocht en diverse bewerkingen beluisterd. De voorbereiding is ook zo lang omdat een aantal muziekstukken gearrangeerd moeten worden. Wij zijn nu al geruime tijd bezig met het decor en de kostuums. En wat heeft waar voorrang, hoe krijg je een orkest van 55 man in een theaterzaal... Een theaterzaal is compleet anders dan een concertzaal, dus we willen het ook qua beeld graag uitproberen: is het mogelijk om mensen te verplaatsen, zodat je op het ene moment een klein orkest hebt en op het andere moment een groter orkest. Dat gaan we allemaal van te voren in maquettevorm uitzoeken, zodat we straks niet voor verrassingen komen te staan. Over enige tijd hebben we zes dagdelen om met het hele orkest te repeteren. Maar dan gaat het niet alleen over de kwaliteit van de muziek – die natuurlijk wel voorop staat – maar ook over het beeld en het invoegen van het spel. Voor de musici is dat een groot

avontuur. En ik heb respect voor ze dat ze daaraan willen meedoen, want het gaat dan niet alleen over de muziek. Ze bevinden zich in andere ruimtes dan ze gewend zijn, dus er wordt behoorlijk veel flexibiliteit van ze gevraagd. Maar als de muziek samenkomt met het beeld en het acteren, dan krijgt die de volledige ruimte, waardoor het uiteindelijk toch een feest wordt.”

Jullie hebben al eerder een productie met Holland Symfonia gemaakt. ‘De koning danst’ uit 2005 en 2007 was net als ‘Alice in Wonderland’ een familievoorstelling. Hebben familievoorstellingen een speciale plek in jullie hart?

Leopold: “_____ We hebben zelf kinderen dus we vinden het ongelooflijk fijn om iets te maken waar kinderen enthousiast over zijn.”

Geert: “Ik heb tot nog toe weinig jeugdtheater gespeeld. Ik heb wel een keer een rol overgenomen in ‘De koning danst’. Toen heb ik voor het eerst voor kinderen gespeeld. Dat vond ik heel erg leuk om te doen! Ik vind het ook gezellig om met mijn kinderen naar familievoorstellingen te gaan. Het is heerlijk om je kinderen te zien genieten, dan geniet je zelf ook. Misschien wel ieder op zijn eigen niveau, maar na afloop kun je als gezin opgewekt en opgekalefaterd het theater verlaten. Dat kan natuurlijk ook met volwassenentheater, maar dat heeft een heel andere intentie. Ik denk ook omdat kinderen alles directer beleven, eng is echt eng, het doet ze echt wat. Zie in de schouwburg volwassenen maar iets echt eng te laten vinden. Doordat er kinderen in de zaal zitten, zit je als volwassene ook weer wat dichter bij de basis.”

Leopold: “Dat ken ik ook wel van mijn kinderen, als je samen naar andere muziek luistert, heb je nieuwe referentiepunten om over te praten. Je hebt samen iets gedeeld. Dan is bijvoorbeeld klassieke muziek niet zomaar ver weg, maar het is iets waarvan je samen genoten hebt, dus dan kun je daar samen onder andere omstandigheden ook eens naar luisteren. Dat hoop ik althans...”

Volgt de voorstelling ‘Alice in Wonderland’ het beroemde boek van Lewis Carroll?

Geert: “Dat kan niet. Dit is echt een boek waarin ontelbare dialogen staan die echt om de tekst gaan, soms zelfs om woorden – onzinwoorden – om hoe je in het labrynt van de taal kunt verdwalen. Daarom kun je dit boek natuurlijk nooit letterlijk naspelen. Je moet er vrij mee omgaan, en dat gaan wij ook doen. Er zijn in de loop der tijd veel variaties op ‘Alice in Wonderland’ gemaakt. Maar deze voorstelling is uniek, omdat er een heel orkest bij betrokken wordt. Alice komt in de wereld van de muziek terecht, een wereld waarin zij alles wonderlijk vindt; in dit geval de muziek. In deze wereld volgen we een selectie uit de bekende karakters en hebben we een aantal beroemde scènes gekozen om dezelfde vertwijfeling en het geestige wanhoopsgevoel dat Alice heeft over de wereld waarin ze terecht is gekomen te creëren.”

Wie is jullie favoriete Alice karakter?

Geert: “De kolderkat heeft wel mijn hart. In de tekenfilmversie van ‘Alice in Wonderland’ vond ik hem geweldig; hij verschijnt en verdwijnt voor je weet waar je kijken moet. Dat vind ik een geweldige eigenschap. En dan die karakters die je eigenlijk allemaal het bos in sturen. Maar ook de Rups vind ik gaaf; een totaal relaxte pijprokende, een soort jaren ’60 hippie, die vol filosofische wijsheden zit.”

Leopold: “En de koningin die iedereen de kop af wil hakken natuurlijk...”

Waarom hebben jullie Tjitske Reidinga gekozen als Alice?

Leopold: “Ik heb al meerdere malen goed met haar samengewerkt. Tjitske is niet alleen een geweldige actrice, ze is een heel prettig mens. En ze is erg veelzijdig. Bij ‘Het Klokhuis’ speelt ze ‘Prinsesje Nooitgenoeg’. In die rol zie je die veelzijdigheid, die gekte heel duidelijk. En die eigenschappen passen echt bij Alice. Voor mij was er dus geen twijfel mogelijk wie ik wilde vragen. Toen zij ja zei was een van de grote problemen waarvoor we stonden in een klap opgelost. Als zij het niet had willen doen, hadden we ook niet zo gauw een tweede Alice gevonden.”

Spelen jullie zelf ook mee in deze productie?

Leopold: “Dat hopen we, maar het hangt een beetje af van de organisatie. Daarom houd ik het nog een beetje af. Maar we zouden het wel heel leuk vinden.”

Geert: “Ik weet wel in welke rol ik Leopold graag zou zien spelen: de koningin. Hij – en dit is misschien nieuw voor de lezers – draagt graag jurken! Daarnaast is de climax van de voorstelling een stevige confrontatie tussen Alice en de koningin. Wie moet je dan tegenover elkaar zetten? Zo’n rijzige koningin lijkt me wel wat... Zelf vind ik de rol van de Gekke Hoedenmaker wel een mooie uitdaging.”

Leopold: “Er spelen overigens ook nog twee andere, iets minder bekende maar geweldige acteurs mee: Erik van der Horst en Remco Sietsema. Zij zijn eveneens musicus en zullen veel verschillende rollen spelen. En de musici van Holland Symfonia moeten we natuurlijk niet vergeten!”

Voor wie maken jullie deze voorstelling?

Leopold: “Voor ouders én kinderen. Dat is onze intentie. De voorstelling gaat niet alleen over kinderen, maar ook over volwassenen. Kinderen snappen meer dan je denkt, zeker zo’n boek als ‘Alice in Wonderland’ kunnen ze

associatief wel begrijpen. Dus we gaan niet op onze knieën om specifiek iets voor kinderen te maken. Bovendien komen de kinderen met hun ouders of grootouders naar de zalen.”

Geert: “De muziek is natuurlijk ook volwassen, het is een keuze uit het gewone klassieke repertoire.”

Willen jullie het publiek bij de productie betrekken?

Geert: “Aan het eind van het boek heb je de kreeftenquadrille. Dat is een dans die in het boek wordt uitgelegd, maar die natuurlijk niet te volgen is. Het lijkt me ontzettend leuk om dat met de hele zaal te gaan doen. Het is bijna onmogelijk om een ingewikkelde dans aan het publiek uit te leggen. Op die manier proberen we de wanhoop die Alice steeds voelt over te brengen. Dat gevoel van ‘wat bedoelen jullie nou eigenlijk, wat willen jullie precies?’, een beetje zoals een kind naar de wereld van de volwassenen kan kijken.”

Leopold: “Misschien vragen we het publiek en het orkest ook mee te zingen.”

Waarom spreekt het verhaal van Alice in Wonderland iedereen steeds opnieuw aan?

Geert: “Het is multi-interpretabel, iedereen kan er wel iets uithalen, en het is tijdloze humor; ‘Monty Python’ avant la lettre, een soort eeuwig absurdisme.”

Leopold: “Bij het herlezen ontdek ik elke keer weer nieuwe dingen. Als ik een verhaal hoor van Geert, Jan Pieter of Joris, denk ik oh ja, zo kun je het ook zien! En iedereen haalt er zijn eigen favoriete scène of tekst uit.”

Geert: “Thuis heb ik een ‘Alice boek’ dat twee keer zo dik is als het oorspronkelijke verhaal. Daarin worden allerlei zaken nader verklaard. Alice is echt cultuurgoed geworden, waar wij in onze voorstelling alleen de essentie van kunnen meenemen: een kind, wat in de wereld van de volwassenen een weg moet zien te vinden.”

Leopold: “En daarin zullen wij het boek altijd te kort doen. We hebben niet de ambitie om het boek letterlijk na te spelen. Het boek is een aanleiding om iets van Alice te laten zien en horen, maar de bezoekers zouden misschien teleurgesteld zijn als ze denken dat ze een complete ‘Alice in Wonderland’ op toneel gaan zien. Het boek kun je gewoon niet overtreffen.”

Wisten jullie dat 2010 het Alice-jaar lijkt te worden? Er komt een Disney dvd-release, een lingerielijn bij de H&M; Tim Burton maakt een nieuwe Alice-film, er zijn Alice in Wonderland-exposities in diverse musea; toneelgroep De Schizo’s maken een ‘Alice in Wonderland’ voorstelling, Alice Cooper komt naar Nederland met ‘Malice in Wonderland’, NL éénpresentatrice Evy Gruyaert heeft een juwelencollectie ontworpen, enzovoort.

Leopold en Geert: “Ja!”

Leopold: “Nee hoor, maar sinds ‘De koning danst’ wilden we al met dit boek aan de slag. Daarnaast lijkt het wel of zoiets op een gegeven moment in de lucht hangt. Dat komt wel vaker voor. We zagen dat ook toen we de muziektheatervoorstelling ‘Kamp Holland’ gingen maken. Toen waren er gelijktijdig ook anderen met dit onderwerp bezig.”

Waarom mag niemand deze voorstelling missen?

Geert: “Ik denk dat je jezelf tekort doet als je niet met je familie naar deze voorstelling gaat. Het is zo’n tijdloos verhaal. In ieder geval zou de voorstelling met een fantastisch orkest en Tjitske als Alice je nieuwsgierig moeten maken.”

Leopold: “Mij lijkt het dat het voor de liefhebbers van het orkest en liefhebbers van klassieke muziek in het algemeen heel spannend is om het orkest in een theaterzaal te zien. Het is voor de musici ook een behoorlijk spannende stap. Ze moeten sommige gedeelten zonder bladmuziek spelen, en als het lukt gaan ze spelend bewegen, musiceren. Dat is echt wel iets anders dan een orkest dat in een concertzaal speelt. Volgens mij is dat is behoorlijk uniek. Je hoort tegenwoordig steeds meer dat men klassieke muziek op een andere wijze wil presenteren dan alleen maar vanachter de lessenaar op het concertpodium. Het is een poging om klassieke muziek meer te integreren in de beeldcultuur waarin we tegenwoordig leven.”

Geert: “Nu kun je er ook een theatrale vormgeving op loslaten. Met ‘De koning danst’ speelden we in concertzalen, dan heb je heel beperkte belichtingsmogelijkheden en kun je het stuk beperkt aankleden. Maar nu, in het theater, zijn er veel meer mogelijkheden en heb je de beschikking over een professionele belichting...”

Leopold: “...waardoor je bijvoorbeeld de musici naar voren kunt halen en in allerlei settings kunt plaatsen, zoals de houtblazers tegenover koperblazers, enzovoort. Je kunt ook de muziek in beeld naar voren of naar achteren halen, of een solist helemaal isoleren. Daardoor kun je de musicus veel meer als persoon op toneel zetten. Als hij achter zijn bladmuziek blijft zitten, is dat heel anders dan wanneer je iemand echt muziek ziet maken. Dat vergt niet alleen van het publiek een andere kijkhouding naar de musici, maar het vraagt ook iets van de musici; die kunnen zich niet achter hun bladmuziek verstoppen.”

Wie zouden jullie gasten zijn op een echte ‘Alice tea party’?

Geert: “Vanwege hun eigen manier van denken en hun originele onnavolgbare gedachtegangen zou ik John Cleese, Tommy Cooper, Laurel Hardy en Kees van Kooten uitnodigen.”

Leopold: "Daar sluit ik me volledig bij aan."

Geert: "Ja, want dan zou je in ieder geval een theeceremonie krijgen waar je nu al de kriebels van krijgt als je bedenkt hoe onlogisch die gesprekken zullen verlopen."

Leopold: "Met hen kun je namelijk geen keurig gesprek voeren, het wordt een combinatie van talige humor en slapstickachtige dingen!"

Antoinette van Hoorn